

A thick black L-shaped frame surrounds the text. It starts at the top left, goes right, then down, then right again, and finally down to the bottom right corner.

SÉMANTICKÉ ASPEKTY KATALOGIZACE V.

3. 11. 2020

PhDr. Jiří Stodola, PhD.

Informativnost bibliografického záznamu

- Bibliografický záznam poskytuje pravdivou nebo nepravdivou informaci
- Dante je autor Božské komedie – pravda
- W. Shakespeare je autor Božské komedie – nepravda
- Jaký elementární útvar má pravdivostní hodnotu?
 - *Znak (Dante) či pojem nikoliv*
- Pravdivostní hodnota – když něco nějaké věci přisuzujeme či upíráme - soud
- *Dante Alighieri byl italský básník. William Shakespeare není autorem Božské komedie. Člověk je živočich rozumný.*

Soud

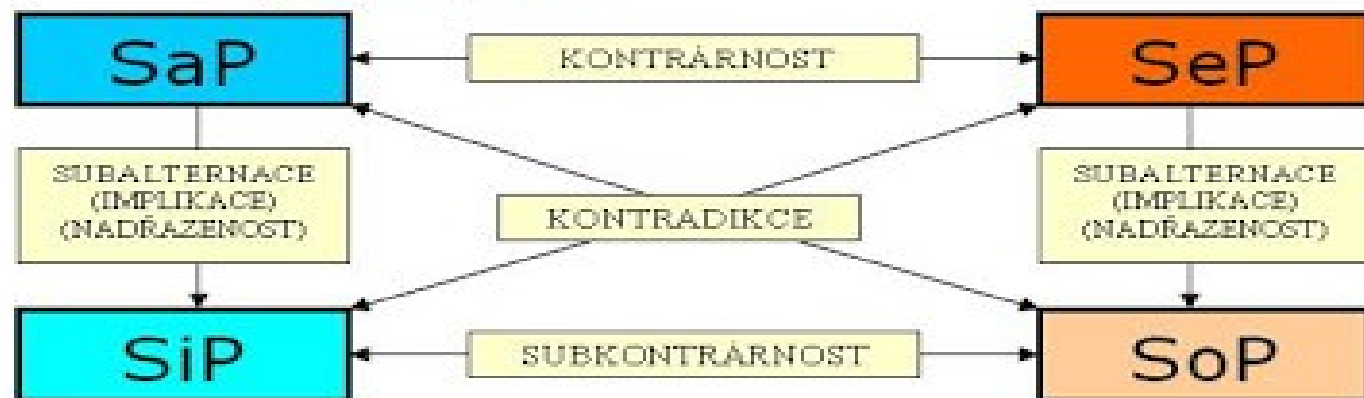
- Spojuje či rozlučuje pojmy
 - Jde o myšlenkový útvar (spojení formálních znaků)
 - Je vyjádřen instrumentálními znaky (větou)
 - Nabývá hodnoty pravda či nepravda na základě faktů – reality samotné
-
- Subjekt – spona – predikát
 - Subjekt – zastupuje věci
 - Spona slučuje či rozlučuje S a P
 - Predikát – jde o pojem

Dělení soudů

			DĚLENÍ PODLE KVALITY	
			KLADNÉ	ZÁPORNÉ
DĚLENÍ PODLE KVANTITY	GENERÁLNÍ SOUDY	OBEČNÉ	<i>Každé S je P</i> SaP	<i>Žádné S není P</i> SeP
		ČÁSTEČNÉ	<i>Některé S je P</i> SiP	<i>Některé S není P</i> SoP
INDIVIDUÁLNÍ SOUDY			<i>S je P</i> (SaP)	<i>S není P</i> (SeP)

Vztahy mezi soudy

- Kontrárnost:** vztah mezi soudy, které nemohou být oba pravdivé, ale mohou být oba nepravdivé (existuje třetí možnost).
- Kontradikce:** vztah mezi soudy, které nemohou být oba pravdivé, ani oba nepravdivé (právě jeden z nich je pravdivý).
- Subkontrárnost:** vztah mezi soudy, které mohou být oba pravdivé, ale nemohou být oba nepravdivé.
- Subalternace:** Subalternující (podřazený) soud vyplývá ze subalternovaného (nadřazeného) soudu.

Subjekt

- Jak se vztahuje termín k realitě - supozice
- **Supozice prostá** – termín se vztahuje k pojmu (spravedlnost je chvályhodná)
- **Supozice personální** – termín se vztahuje k rozsahu pojmu
 - *Singulární (Sokrates je smrtelný)*
 - *Obecná (Lidé jsou smrtelní)*
- **Supozice materiální** – termín se vztahuje k sobě samému (Člověk je dvojslabičný)

Příklady

Supozice prostá (u abstraktních entit jako je dílo, provedení, koncept): *Informační věda je předmětem knihy Informace, komunikace a myšlení.*

Supozice personální singulární (u osob či objektů): *Jiří Cejpek je autorem knihy Informace, komunikace a myšlení.*

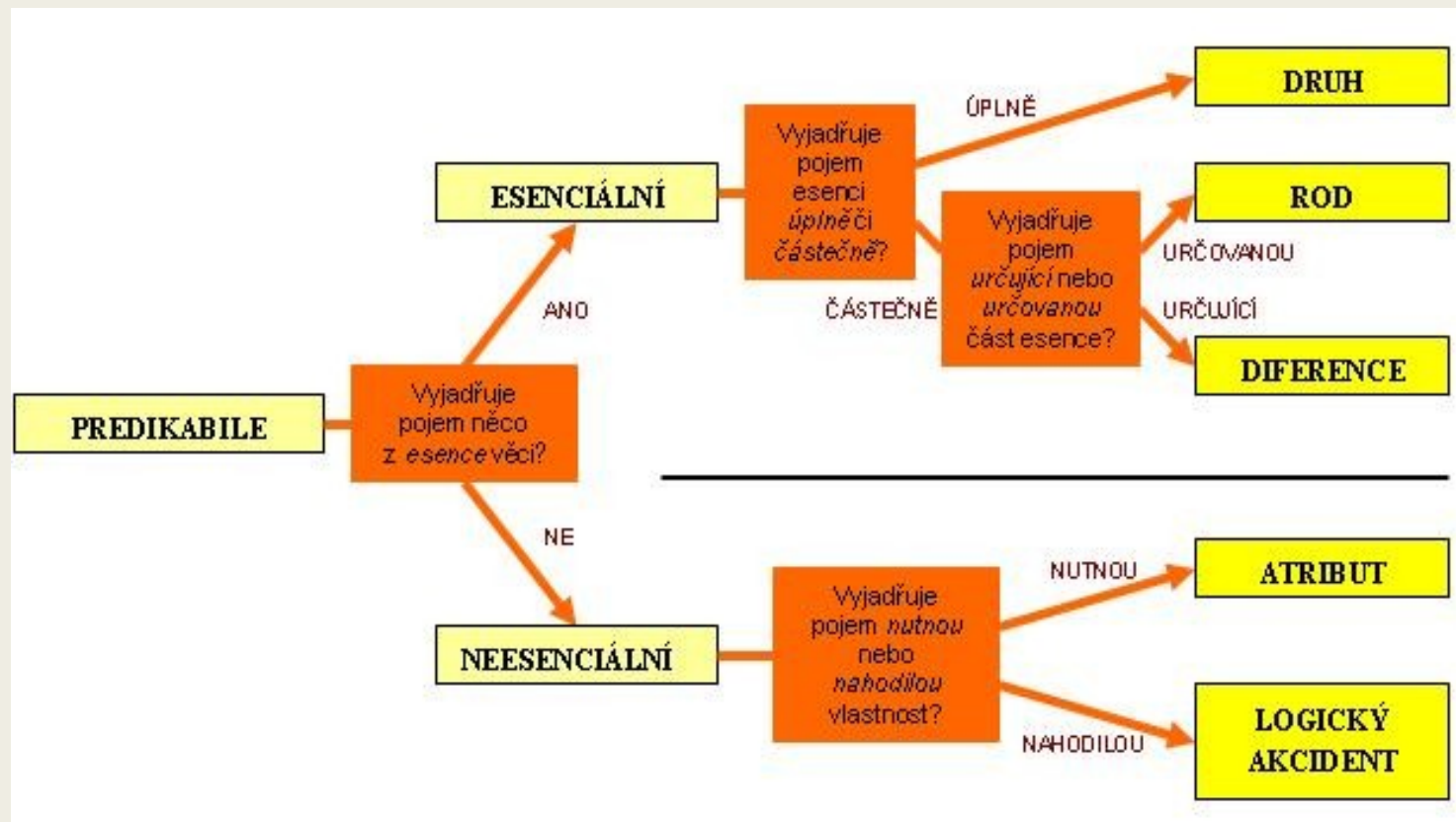
Supozice personální obecná (u entit jako je korporace, akce, objekt): *Karlova Univerzita [jde o agregát označený kolektivním pojmem] je vydavatelem knihy Informace, komunikace a myšlení.*

Supozice materiální: *"Jiří Cejpek" je jméno autora knihy Informace, komunikace a myšlení.*

Predikát

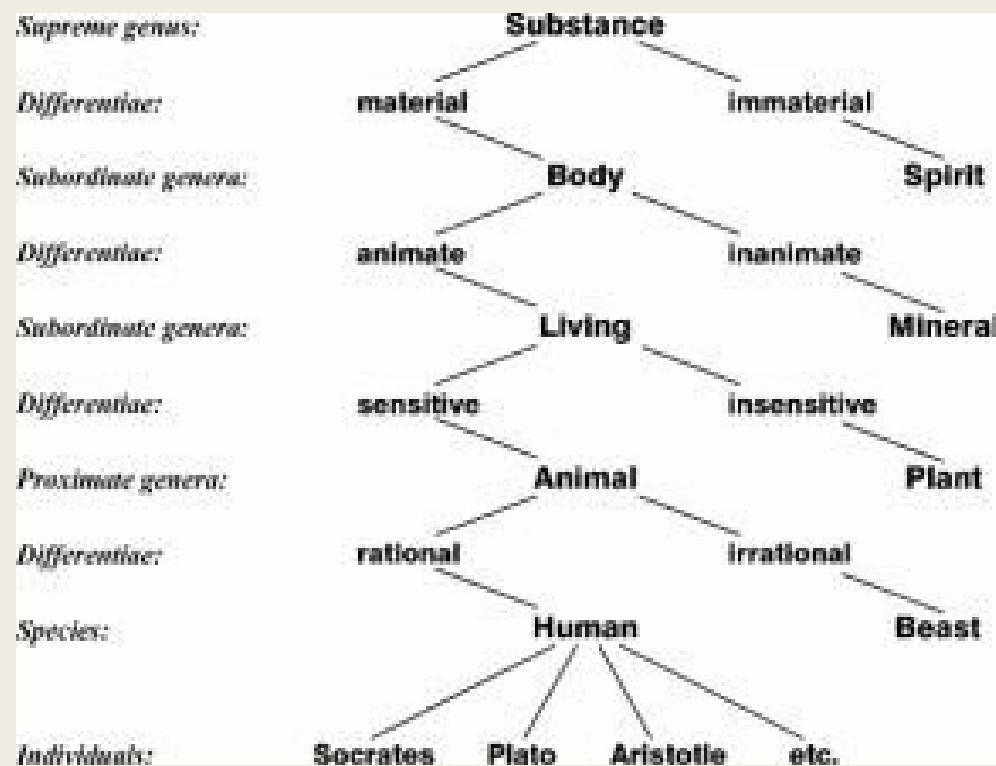
- To, co se o subjektu dá vypovídat
- Dá se o něm vypovídat to, co je s ním nějak totožené
- Nejde o fyzickou část (Jan je Janova hlava)
- Celek je neinformativní (Jan je Jan)
- Jde o tzv. metafyzickou část
- Predikát je logický objekt je abstraktní, subjekt je konkrétní věc
- To, co má predikát ve stavu abstraktnost, musí mít subjekt ve stavu konkrétnosti (Jan je člověk)

Typy predikátů

Porfyriův strom

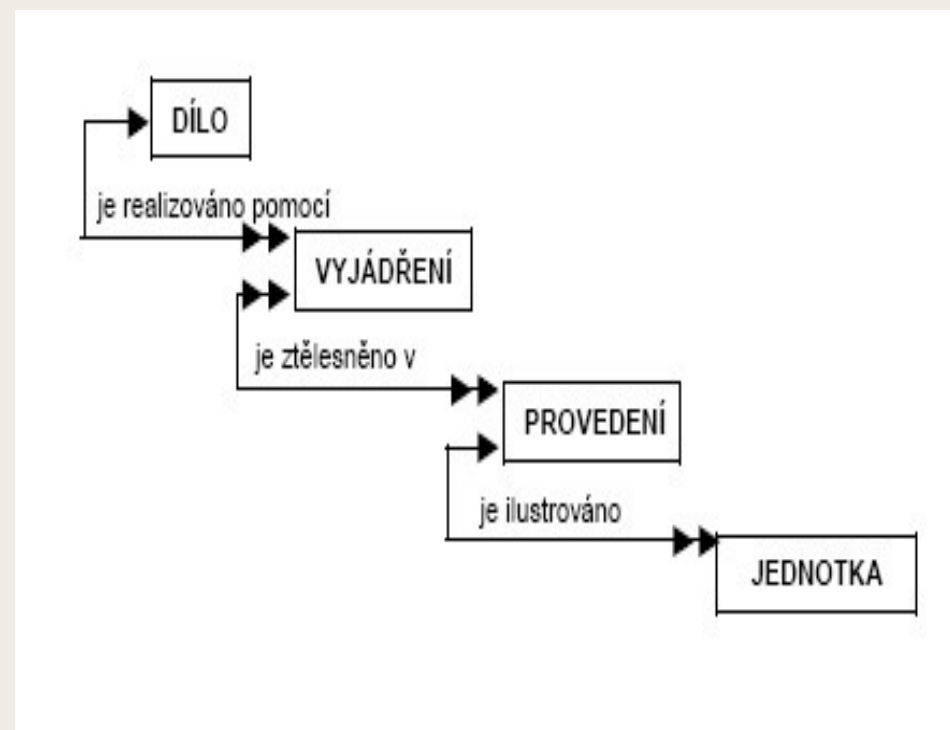
- Tato klasifikace je založena na samotné realitě, kde reálně existují substance a akcidenty sdružené v druhy a rody (viz 3. přednášku). Od kategorie substance můžeme dojít sestupem a postupným určováním rodů a druhů až k empirickému individuu. Vyjadřuje se to obvykle pomocí tzv. Porfyriova stromu.

Rody a druhy a diference ve FRBR

- Dílo a vyjádření můžeme chápat jako určité kvazi-rody. Provedení je kvazi-druhem, jednotka potom konkrétním individuem (v širokém smyslu: může být individuem i agregátem). Realizace, ztělesnění a ilustrování jsou druhové kvazi-diference. Spojením nejbližšího rodu a druhové diference můžeme vytvářet abstraktní definice. Jednotka je ilustrované provedení. Provedení je ztělesněné vyjádření. Vyjádření je realizované dílo.

Platí, že bibliografické záznamy se vytvářejí zejména na **provedení**, tedy jisté kvazi-druhy. Je to proto, že ty plně vystihují "esenci" dokumentu. "Rody" jako dílo a vyjádření jsou o provedeních predikovány, jednotky jsou rozsahem bibliografického záznamu.

Pravda bibliografického záznamu

- Bibliografický záznam – soubor instrumentálních znaků označujících množinu soudů
- Subjekty = entity
- Predikáty = atributy a vztahy
- Pokud odpovídá soud realitě, je pravdivý
- Bibliografický záznam je pravdivý tehdy, když všechny obsažené soudy odpovídají realitě

Tarského korespondenční teorie pravdy

- *Věta „sníh je bílý“ je pravdivá tehdy a jen tehdy, když sníh je bílý.*
- *„Sníh je bílý“ je označení věty v metajazyce*
- *Sníh je bílý je věta označující soud*
- *Věta je pravdivá, když označuje soud, který je pravdivý. Soud je pravdivý, když identifikace subjektu s predikátem odpovídá realitě.*

Záznam a soudy

Cejpek, Jiří, 1928-2005

Informace, komunikace a myšlení : úvod do informační vědy / Jiří Cejpek. -- 2., přeprac. vyd. -- Praha : Karolinum, 2005. -- 233 s.

802461037X

. -- Obsahuje bibliografické odkazy a rejstřík. -- Vydavatel: Univerzita Karlova v Praze.

* informační věda

* knihovnictví

* sociální komunikace

* informační společnost

* informační technologie -- sociální aspekty

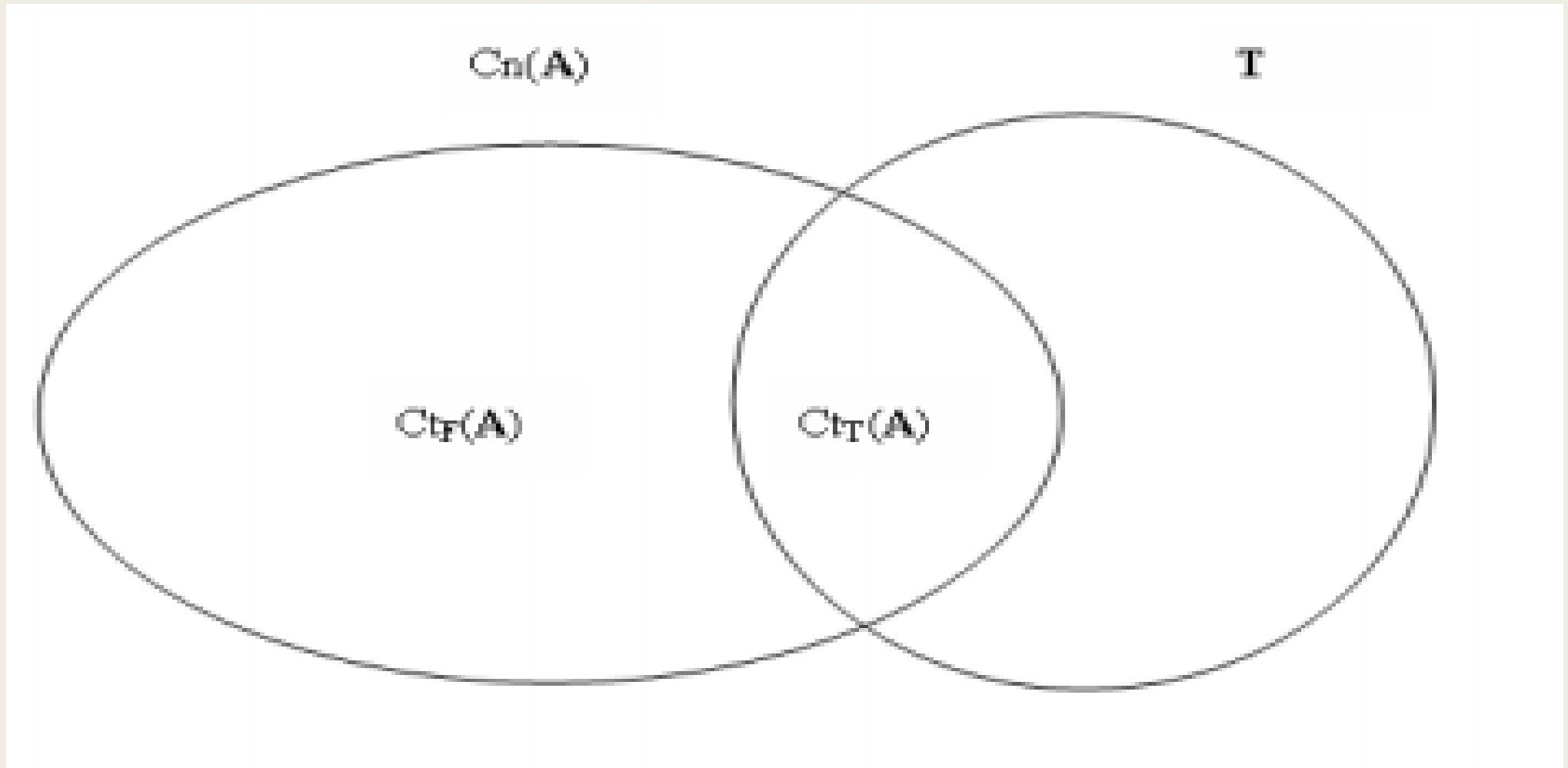
* učebnice vysokých škol * e-prezence

- IKaM je napsána Jiřím Cejkem.
IKaM se jmenuje "Informace, komunikace a myšlení : úvod do informační vědy". (je jmenující se).
IKaM vyšla ve druhém přepracovaném vydání. (je vyšedší).
IKaM vyšla v Praze.
IKaM byla vydána nakladatelstvím Karolinum.
IKaM vyšla v roce 2005.
IKaM má 233 stran.
IKaM obsahuje bibliografické odkazy a rejstřík.
IKaM byla vydána Univerzitou Karlovou v Praze.
IKaM má ISBN 80246107X.
IKaM má za předmět informační vědu a knihovnictví a sociální komunikaci a informační společnost a informační technologie z hlediska sociálních aspektů.
IKaM je učebnicí vysokých škol.
IKaM je dostupná prostřednictvím e-prezenčky. (!Pozor, pravděpodobně jde o nepravdivý soud!)

Pravdivost a pravděpodobnost

- Bibliografický záznam je pravdivý, když všechny věty, kterými jsou označeny jednotlivé soudy jsou pravdivé.
- Bibliografický záznam je nepravdivý, když žádná z vět, kterými jsou označeny jednotlivé soudy, není pravdivá.
- Pokud je nějaký soud nepravdivý a nějaký pravdivý, můžeme považovat bibliografický záznam za více či méně pravděpodobný na základě Popperova pojetí verisimilitudo

Verisimilitudo

Srovnání

$Ct_T(\mathbf{A}) \subset Ct_T(\mathbf{B})$ a $Ct_F(\mathbf{B}) \subseteq Ct_F(\mathbf{A})$

nebo

$Ct_T(\mathbf{A}) \subseteq Ct_T(\mathbf{B})$ a $Ct_F(\mathbf{B}) \subset Ct_F(\mathbf{A})$

